

УДК 001-057.4(477)«1930»(092) Г.Нудьга:801.81

THE FOLKLORE STUDY OF HRYHORIY NUDHA (METHODOLOGY OF THE RESEARCH ACTIVITY OF THE FOLKLORIST)**ФОЛЬКЛОРИСТИЧНЕ ВЧЕННЯ ГРИГОРІЯ НУДЬГИ (МЕТОДИКА І МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФОЛЬКЛОРИСТА)****Kolomytseva M.O. / Коломицева М.О.***PhD (Philol.), Assistant Professor / к.філол.н., асист.*

ORCID: 0000-0002-6268-3105

Domylivska L.V. / Домилівська Л.В.*PhD (Philol.), Associate Professor / к.філол.н., доц.*

ORCID: 0000-0003-0726-0801

*Taras Shevchenko National University of Kyiv,**Kyiv, Volodymyrska, 60, 01033**Київський національний університет імені Тараса Шевченка,**Київ, Володимирська, 60, 01033*

Анотація. У статті здійснено огляд основних фольклористичних зацікавлень авторитетного українського фольклориста ХХ століття Г.Нудьги. Проведено аналітику пріоритетних напрямів фольклористичних наукових зацікавлень вченого: питання теорії й поетики фольклорного жанру, взаємодії фольклору та літератури на різних рівнях художнього тексту, трансформації етнічного фольклорного матеріалу в іноетнічному середовищі, питання виникнення, еволюції та розповсюдження української пісні, думи й інших жанрів в українському та неукраїнському духовному континуумі, особливостей українського мелосу, впливу української етномелодики на розвиток світової пісенної традиції тощо.

Ключові слова: фольклор, літературознавство, дума, пісня, легенда, балада, фольклорні жанри, пісні літературного походження, романси, пародія, сатира і гумор, чумацькі пісні, козацькі пісні.

Вступ. Грунтовне дослідження наукового доробку Григорія Нудьги має особливе значення для розвитку сучасної фольклористики, оскільки праці вченого репрезентують системний аналіз предмета вивчення, відображають синкретичний підхід до аналізу актуальних питань гуманітаристики в цілому. Наукові розвідки вченого характеризуються масштабністю порушених питань, пов'язаних із літературознавством, історією культури, філософією, етномузикологією та генологією, скрупульозністю, точністю та об'єктивністю наукових спостережень. Г. Нудьга враховує діахронний та синхронний зрізи, що мотивує аналітизм висновків. Застосована у дослідженнях Г. Нудьги поліфонія дослідницьких методів (порівняльно-історичного, культурно-історичного, типологічного, генетичного, естетичного та інших) витворила особливий концептуальний синкретизм наукового мислення вченого, вплинула на формування його наукового стилю, прикметними рисами якого є чіткість методики дослідження, енергійність письма, сконденсованість, лаконічність, ясність і точність вислову [1]. Саме тому методологічна база теоретичних досліджень Г. Нудьги є вагомим внеском в українську науку з погляду контамінації наукових методів та підходів до предмета наукового аналізу як у фольклористиці, так і літературознавстві.

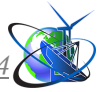
Основний текст.

На думку, Р. Марківа, масштабність наукових пошуків, глибинність аналізу, виваженість висновків, постійна увага до фактів і їх поступове нагромадження, зумовлене прагненням завжди досягати наукової істини та об'єктивності, відкрити досі невідоме, вивчення явищ духовної культури у їх нерозривному зв'язку з розвитком етносу, суспільства та цивілізаційних процесів, розуміння внутрішніх законів еволюції духовного світу ставить Г. Нудьгу в один ряд із чільними представниками культурно-історичної школи в українській філологічній науці [1, с. 9].

Така постановка питання вкрай важлива для сучасної дидактики вищої школи. Зокрема, явище функціонування українських фольклорних творів у світовому контексті та принцип україноцентризму при їх викладанні в університетських курсах можуть бути взаємопоєднані, підпорядковані завданню освітньо-виховного процесу: йдеться передусім про питання національної самоідентифікації особистості. Ґрунтовний аналіз смислових домінант наукового доробку Г. Нудьги свідчить про те, що україноцентричний підхід в інтеграційних міжпредметних зв'язках повинен бути домінантою, якщо метою суспільства є виховання національно свідомої особистості. Знання світового контексту, на чому наголошував Г. Нудьга, сприятиме утвердженню україноцентричної ідеї. Виняткової вагомості в такому разі набуває використання текстів не лише власне фольклорних творів (пісень, дум, легенд тощо), але й текстів про них – про жанри, про історію того чи того твору, його виконавців.

Відтак, попри традиційно виокремлені фахові інтереси Г. Нудьги, слід згадати і про дослідження вченого, присвячені питанням розвитку освіти в Україні (хоча опублікованих робіт із цієї проблеми найменше). Свого часу Г. Нудьга у розвідці про навчання українських студентів у Сорбонні зазначав, що під час відвідин цього університету в 1713 р. Петро I «дуже шкодував, що ніхто з москалів досі не вчився в нашій Сорбонні». Зауважимо, у праці «Перші магістри і доктори» учений-фольклорист обмежив свої спостереження ХІХ ст. Сьогодні, у ХХІ ст., проблеми, порушені Г. Нудьгою, звучать з особливою актуальністю. Особливо слухним є коментар самого дослідника, пояснив завдання цієї праці в такий спосіб: на прикладі кількох найбільш відомих постатей українських учених, які через ті чи інші обставини виявилися поза межами батьківщини, привернути увагу до того, як трансформувалася сама проблема [9, с. 357].

Синтез наукових інтересів Г. Нудьги, представлених у доробку вченого, дозволяє окреслити основні вектори дискурс-аналізу української духовної культури. Насамперед, це фольклористичні студії – об'єкт репрезентованого дисертаційного дослідження. Враховуючи синкретизм філології як галузі гуманітарного знання, цілком логічно, що не менш важливим напрямом наукових інтересів Г. Нудьги є літературознавчі дослідження, у яких порушено проблеми розвитку української літератури від найдавніших часів до сучасної для Г. Нудьги епохи. До пріоритетних напрямів наукових інтенцій ученого належить також розробка питань історії української культури у її взаємозв'язку

з культурною спадщиною інших народів на різних етапах розвитку зокрема і в контексті тенденцій світового культурно-історичного розвитку загалом [1, с. 7].

У науковому доробку Г. Нудьги, присвяченому питанням аналізу уснопоетичної творчості, відображено найважливіші етапи розвитку української фольклористики ХХ ст. у її безперервному зв'язку із фольклористичною парадигмою ХІХ ст. Усе це дозволяє схарактеризувати теоретико-методологічне значення ідей Г. Нудьги для становлення української фольклористики на межі ХХ – ХХІ ст.

Початковий етап наукової діяльності фольклориста (праці «Народний поет-революціонер Іван Данилович Запорожченко», «Іван Запорожченко», «Пісні літературного походження в українському фольклорі») характеризується зверненням до проблеми функціонування епічних та ліричних жанрів українського фольклору. Зокрема, Г. Нудьга формує цілісну концепцію дослідження української народної пісні, думи, з урахуванням генетичних особливостей [4].

Також на увагу заслуговує ще один вектор наукових пошуків Г. Нудьги. У довоєнний час вчений-фольклорист розпочав дослідження одного з визначальних питань своєї наукової діяльності – проблеми взаємодії фольклору та літератури. Саме Г. Нудьзі належить одна з перших спроб надати цьому питанню належного теоретичного розгляду (а отже, методологічного розмежування філологічних галузей знання), що дозволило комплексно проаналізувати процес фольклоризації літературних пісень. Зокрема, у 1941 р. вийшов збірник «Пісні та романси українських поетів» [10], що містив ґрунтовну передмову, у якій увиразнено предмет дослідження, вичерпно, як на той час, розглянуто історію вивчення питання в українській та російській фольклористиці. На основі аналізу текстів пісень літературного походження, що охоплюють період від ХVІ до ХХ ст., Г. Нудьга здійснив наукове дослідження і видав три томи збірника «Пісні та романси українських поетів» (І та ІІ томи – 1956 рік, ІІІ том – 1960) [11; 12; 14]. Наголосимо, в тогочасних суспільно-політичних умовах означені дослідження мали справді революційний характер, за що дослідник сплатив надзвичайно високу ціну – наукова кар'єра, визнання, зрештою, особисте життя.

Працюючи в Інституті суспільних наук АН УРСР, учений із притаманною йому ґрунтовністю аналізу досліджував питання теорії жанру. Зокрема, у коло наукових зацікавлень дослідника потрапили жанри пародії та балади, внаслідок чого з'явилися монографії «Пародія в українській літературі» (1961) [8] та «Українська балада» (1970) [16]. Учений-енциклопедист, послуговуючись порівняльно-історичним, зіставним методами, зумів репрезентувати історико-генетичну теорію наукової проблеми. Особливо цікавими й цінними з погляду розвитку теорії фольклористики є його спостереження щодо мігрування досліджуваних жанрових форм із фольклору в літературу, зокрема, не тільки українську, а й інонаціональну.

Важливим складником творчої спадщини Г. Нудьги є праця у царині упорядкування та публікації численних збірників народнопоетичних текстів. Насамперед вражає обсяг проведених досліджень: учений уклав 17 антологій,

збірних видань, супроводжуючи їх аргументованими науковими коментарями. Зокрема, йдеться про праці: «Українські пародії» (1963) [21], «Українська балада» (1964) [15], «Баладні пісні» (1969) [6], «Думи: поетичний епос України» (1969) [2], «Чумацькі пісні» (1969) [22] та ін. Про популярність та своєчасність (ознак, що, на превеликий жаль, вкрай рідко характеризують сучасні наукові дослідження) цих праць свідчить той факт, що деякі з них перевидавалися кілька разів: «Українська народна сатира і гумор» (1957, 1959) [19; 20] та згадані «Пісні і романси українських поетів» (1941, 1956–1960) [10; 11; 194; 13; 14].

Справді фундаментальною для усієї наукової діяльності Г. Нудьги є тема функціонування української народної пісні в інонаціональному середовищі. Книга «Українська пісня і дума в світі» [17; 18] – комплексне дослідження про рецепцію українського фольклору світовою культурою. Матеріал для цього авторитетного корпусу, своєрідної «міжнародної біографії» української пісні, автор збирав близько 20 років. Одна за одною виходили у світ статті про українську пісню в Угорщині, Данії, Франції, Німеччині, Англії, Югославії, Італії та ін. Загалом процес інтеграції українського пісенного мелосу у світову етномузикологічну культурну атмосферу автор висвітлив у більше ніж 40 публікаціях (у книжкових та періодичних виданнях). Так, у 1972 р. був підготовлений рукопис праці, присвяченої питанням функціонування української пісні у світі (46 арк.). Автор звернувся зі своїми напрацюваннями у видавництво «Музична Україна», однак після «ретельного прочитання» книгу визнали ідеологічно шкідливою для суспільства: у ній «виявили» грубі помилки ідейно-методологічного характеру. І все ж, у 1989 р., після тривалої тяганини, відповідного цензурування, праця в дуже скороченому вигляді (лише 24 арк.!) вийшла у світ обмеженим накладом. Лише після смерті Г. Нудьги, 1997-1998 рр., завдяки старанням дружини вченого Анастасії праця «Українська дума і пісня в світі» в повному обсязі (видано у двох книгах) [17; 18] побачила світ.

Свою ґрунтовну обізнаність у різних галузях гуманітарного універсуму Г. Нудьга продуктивно репрезентував у менших за обсягом критичних жанрах, зокрема численних рецензіях на наукові та художні видання, а також десятках енциклопедичних статей (при цьому, відкривши в них цілу галерею маловідомих постатей української та зарубіжної філологічної науки та діячів мистецтва і культури XVI – XX ст. (І. Бачинський, С. Бетлер, Д. Бонковський, Г. Бораковський, В. Вальдбрюль, Т. Василевський, М. Вербицький, М. Виноградова, С. Витвицький та ін.). Перу вченого належить чимало енциклопедичних статей про окремі жанри українського фольклору – бурлацькі та весільні пісні, коломийки.

Для розуміння закономірностей наукових інтенцій Г. Нудьги особливе значення мають щоденникові записи, у яких вчений оцінює висловлює свої враження від почутого, прочитаного, побаченого. Так, наприклад, на особливу увагу заслуговують рядки: «Восени 1933 р. відразу побував на могилі М. Хвильового, замалював її вигляд. Тепер її немає, мій малюнок чи не єдиний документ. Тоді ж надрукував свої перші статті й літературознавчі нариси в

центральных журналах, а разом з Й. Шафіро – книжечку для дітей, був радий» [5]. Вагомий вплив на становлення світоглядної парадигми вченого мали зустрічі, знайомства із представниками тогочасної інтелігенції: «...при різних нагодах познайомився з кількома письменниками, бував у них вдома. З інтересом слухали давно читаного й популярного В. Коряка, його лекції тоді ще були не дуже «офіційні», досить того, що докладно подавав про творчість Маланюка, Чупринки, взагалі закордонну українську літературу, однаке все частіше цитував Маркса. З мовознавців – цікаво читав лекції Л. Булаховський, який іронізував спочатку, що у мене важко піддається редукування звуків, що я таки окаю. Пізніше ми з ним стали добрими знайомими. Великою пошаною користувався М. Наконечний, прекрасний знавець української мови, особливо української орфопії. Я з ним часто розмовляв один на один, і то були великі моменти збагачення. Ефектно, як Артемовський, читав європейську літературу професор Розенберг. Здається, в Харкові почала нам читати історію України Мірза-Авакянц. Прекрасно знала і прекрасно читала. Мало, але прекрасно читав мову Тимченко» [5]. Г. Нудьга також спілкувався з А. Хвилею, І. Микитенком, О. Шумським, Л. Ревуцьким, В. Верховинцем; працював із Д. Ревуцьким, М. Грінченком, Г. Верьовкою, Ю. Соколовим, П. Поповим, Г. Майбородою та П. Майбородою. Як бачимо, вчений перебував в епіцентрі подій культурно-освітнього життя, а отже, добре орієнтувався в нагальних проблемах, чітко розумів атмосферу доби з її гоніннями, репресіями та численними прямими й непрямими погрозами з боку державного керівництва.

Про формування теоретико-методологічних підходів до аналізу фольклорного матеріалу, апробованих Г. Нудьгою, свідчить, як ми вже зазначали, науковий осередок Київського університету, у колі якого перебував, зростав учений: «У Києві на філологічному факультеті працювали тепер професори Грунський, Родзевич, Савченко, Маслов, Попов, Якубський, згодом Булаховський, Білецький... Усі жаліли, що не довелося слухати Зерова. Читав курси Дорошкевич, Шамрай, Назаревський, тоді ще молодий Кирилюк <...>. Я був на практиці в селі Черепівці, звідки родом проф[есор] Попов, і це сприяло нашому зближенню. Більшість професорів та викладачів були вихованцями дореволюційного університету, дехто вийшов з семінару Перетца. Лекції були дуже цікавими, слухали з задоволенням. У 1937 р. багатьох їх не стало. Були цікаві й зустрічі з письменниками, на збори до яких ходили й ми. Тут я написав свою першу велику роботу (4 друк. арк.), яку прорецензував і порекомендував до друку О. Білецький» [5].

Окрім того, у Києві були ті, кого Г. Нудьга вважав «щирими друзями»: «М. Русанівський, зам. декана, А. Іщук, Луговиц та ін., з якими жаль було розлучатися. Ближче познайомився і з Рильським, Тичиною, Ле, Панчем, Куликом (приїздив до мене в село). Легко й просто було розмовляти з Сосюрою. Боявся я розмовляти з Ол. Білецьким. І признався йому якось про це, коли він запросив до себе. Він так багато знав, така була для мене «ходяча академія», що я перед ним докоряв собі, що такий неук. Петро Панч, Іван Ле та інші, які згодом бували у мене і у Львові, були простими, доступними для мене розмовниками. Теж Бажан. Познайомився тоді й з Панасом Любченком

(приятель Хвилі), його дружина Крупейнік читала в нас історію. Я та інші з нею зафотографувалися; коли цю родину було знищено – мене примушували фото знищити. Я все ж таки зберіг, хоча багато дечого з автографів, книжок, документів, листів, записок – понищив» [1, с. 228-254].

Також слід наголосити на тому, що Г. Нудьга досить тісно спілкувався зі С. Стойком, який пізніше у науковій статті відзначав, зважаючи на зроблені висновки Г. Нудьги, енциклопедичні знання останнього у галузі гуманітарних наук [23]. Так, наприклад, Г. Нудьга описує цікаві історичні факти про Україну козацького періоду, етнічні характеристики нашого народу, особливості поширення українського пісенного репертуару серед народів світу. Усе це дало змогу пізнати історичне значення козацьких дум, а також філософію життя українців: йдеться передусім про монографію «Не бійся смерті. Повість-есе, історичний нарис» (1991) [7] та книгу про життя і творчість поета XVIII ст. Семена Климовського «Козак, філософ, поет» (1999) [23, с. 7-11]. Вказуючи на важливість праці Г. Нудьги «Українська пісня у світі», С. Стойко зазначає: «Вивчаючи цю тему, він [Г. Нудьга – М.К.] просив мене перекладати з угорської, чеської та словацької мов деякі відгуки зарубіжних музикознавців <...>. Працюючи з ним, я був здивований географічними масштабами зібраного матеріалу. Його картотекою про пісенний фольклор була заповнена велика шафа» [23, с. 7-11].

Як свідчить опрацьований матеріал, внесок Г. Нудьги у розвиток української фольклористики є фундаментальний – твердження, що нині не викликає заперечень. Ученому належить ряд актуальних досліджень, які помітно збагачують фонд української науки, утверджують авторитет національної духовної культури в освітньо-культурному світовому континуумі. Осмислюючи наукові здобутки Г. Нудьги, поступово виявляємо досить широкий спектр його зацікавлень у галузі усної народної словесності, літературознавства, історії та всесвітньої філософії. Об'єднані ідеєю самобутності національної культури, усі його фольклористичні праці, незалежно від напрямку дослідження, підпорядковані одній з основних засад діяльності вченого – заповненню білих плям української культури та історії.

На особливу увагу заслуговують дослідження Г. Нудьги, присвячені питанням взаємодії усної та писемної словесності, тобто літературного опрацювання фольклору. Обґрунтовуючи думку про витoki української літератури з усної словесної традиції, проголошену ще зачинателем української фольклористичної науки М. Максимовичем, Г. Нудьга постійно робить акцент на взаємовпливах літератури й фольклору, що засвідчують розвідки про введення у фольклорний обіг поезій поетів-романтиків (Л. Боровиковського, В. Забіли, М. Петренка), Т. Шевченка, І. Франка, поетів радянського періоду, хоча, цілком імовірно, що остання теза з'явилася у працях дослідника принагідно до вимог доби, її ідеологічних настанов.

Г. Нудьга був упевнений у тому, що роботу над іонаціональним контекстом української пісні слід починати з вивчення фактів її наявності у побуті інших націй, прикладів використання її мелодій у галузі професійного музикування, а також з перекладів та об'єктивних оцінок. Велику увагу вчений

звертав на взаємовпливи культур, виділивши ряд чинників, що відіграли вагому роль у становленні таких зв'язків, серед яких:

- 1) подібність у виборі пріоритетів історичного розвитку;
- 2) суміжність територіальних кордонів;
- 3) популяризація народної пісенності шляхом видань низки фольклорних збірників;
- 4) критичний матеріал [17, с. 51].

Важливо, що Г. Нудьга брав до уваги висновкові положення праць іноземних дослідників української культури, оскільки останні часто характеризувалися «свіжим поглядом» на певні явища, недостатньо вивчені у вітчизняному науковому дискурсі. Зокрема, це проблема багатоголосся пісенної творчості як українців, так і східних слов'ян загалом, зіставлення ідейно-філософської основи народнопоетичного епосу з розвитком європейської суспільної думки тощо [17, с. 51].

Щодо визначення особливостей методологічного та композиційного характеру при творенні «міжнародної біографії» української думи й пісні та методики детального виокремлення маршрутів «закордонних мандрів» українського мелосу, то в такому разі абсолютно слушними є зауваження Р. Кирчева, який у передмові до двотомного видання 1997-1998 рр. схарактеризував апробований Г. Нудьгою науковий метод у такий спосіб: «Свою розповідь про українську пісню в тій чи іншій країні дослідник komponує не за якоюсь наперед заданою схемою, а за логікою історичної послідовності фактів і з'ясування умов причин та потреб, якими в кожному конкретному випадку детермінувався такий імпорт. Кожний з розділів праці не просто несе якусь нову інформацію про те, як і коли, при яких обставинах приходили українська пісня і дума до громадян різних країн, як перекладалися, переспівувалися, передавалися різними мовами, використовувалися, оцінювалися, характеризувалися вченими і культурними діячами різних народів, а й освітлює якісь нові грані й особливості цього поліфункціонального процесу» [3, с. 25].

Така ж історико-генетична методологія або в термінології Р. Кирчева «логіка історичної послідовності фактів» [17, с. 52] притаманна праці «У колі світової культури», що є своєрідним теоретико-методологічним узагальненням «Української думи і пісні в світі» і вперше надрукована завдяки зусиллям фундації ім. Григорія Нудьги та кафедри української фольклористики ім. академіка Філарета Колесси Львівського національного університету імені Івана Франка. Вже на перших сторінках цієї місткої й теоретично насиченої розвідки дослідник формулює цілий комплекс панорамних проблем, пов'язаних з особливостями осмислення такого складного й амбівалентного явища, як діалог міжнаціональних культур.

Отже, усі окреслені проблемні питання, порушені Г. Нудьгою, ототожнюються з науковим дискурсом, який на зламі ХІХ-ХХ ст. своїми фольклористичними студіями був виразнений одним із найавторитетніших наших гуманітаріїв І. Франком. На думку Г. Нудьги, аби вповні збагнути авторитет нашої фольклорної пісенності у колі світової культури, потрібно

з'ясувати «джерела, що породили таку багату поезію, <...> відомості про пісню і музику східних слов'ян; чи є про це щось в іноземних джерелах; як сприйняли там «просту, шляхетну» українську пісню, у якій дав себе знати «найделікатніший музичний смак» народу <...>, де причини успіху української пісні за кордоном <...>, що більше привертало увагу народів світу – поетичний текст чи мистецьки довершена мелодія наших пісень і дум» [2, с. 6]. Як бачимо, дослідницька методика Г. Нудьги є синкретичною за своїм характером: поєднує водночас порівняльно-історичний, типологічний, історико-генетичний, та інші методи.

Висновки. Проведене нами аналітичне дослідження наукового доробку Г. Нудьги свідчить про те, що до пріоритетних напрямів фольклористичних наукових зацікавлень ученого належать питання теорії й поетики фольклорного жанру (із тонким аналітичним підходом до вивчення символічних особливостей поетичної мови фольклорних творів, їх естетичної природи), взаємодії фольклору та літератури на різних рівнях художнього тексту (так, метою довготривалої роботи вченого було висвітлення проблеми фольклоризації пісень літературного походження), трансформації етнічного фольклорного матеріалу в іноетнічному середовищі (зокрема, пісенного й думового), питання виникнення, еволюції та розповсюдження української пісні, думи й інших жанрів в українському та неукраїнському духовному континуумі, особливостей українського мелосу, впливу української етномелодики на розвиток світової пісенної традиції тощо.

Література:

1. Григорій Нудьга. Бібліографічний покажчик. Упоряд. В. Івашківа, Р. Марківа, А. Вовчака. Львів: ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2007. 272 с.
2. Думи: Поетичний епос України. Упоряд. текстів, вступ. ст., прим. та комент. Г.А. Нудьги. Київ: Рад. письменник, 1969. 354 с.
3. Кирчів Р. Дума про красу, силу і славу української пісні. Нудьга Г. Українська дума і пісні в світі: у 2-х кн. Львів: Ін-т народознавства НАН України, 1997. Кн. 1. С. 7 – 30.
4. Кирчів Р. «Радянський фольклор» – реальність чи фікція? Двадцяте століття в українському фольклорі. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2010. С. 241-280.
5. Мала автобіографія Нудьги Григорія Антоновича. Лютий 1989 р. Григорій Нудьга. Бібліографічний покажчик. Упоряд. В. Івашківа, Р. Марківа, А. Вовчака. Львів: ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2007. С. 140-174. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://history.sumynews.com/xx/1953-1964/item/357-hryhorii-nudha-materialy-do-biografii.html>
6. Нудьга Г. Баладні пісні. Упоряд. та вступ. ст. Г.А. Нудьги. Київ: Муз. Україна, 1969. 271 с.
7. Нудьга Г. Не бійся смерті: Повість-есе, історичний нарис. Київ: Рад. письменник, 1991. 431 с.
8. Нудьга Г. Пародія в українській літературі. Відп. ред. С.В. Щурат. Київ: Вид-во АН УРСР, 1961. 176 с.

9. Нудьга Г. Перші магістри і доктори: Укр. студенти в університетах Європи XIV – XVIII ст. Жовтень. 1982. № 3. С. 357 – 363.
10. Нудьга Г. Пісні і романси українських поетів. Київ: Рад. Письменник, 1941. 288 с.
11. Нудьга Г. Пісні та романси українських поетів: у 2-х т. Упоряд., вступ. ст. і приміт. Г.А. Нудьги; Редкол.: М.П. Бажан та ін. Київ: Рад. письменник, 1956. Т. I. 345 с.
12. Нудьга Г. Пісні та романси українських поетів: У 2-х т. Упоряд., вступ. ст. і приміт. Г.А. Нудьги; Редкол.: М.П. Бажан та ін. Київ: Рад. письменник, 1956. Т. II. 386 с.
13. Нудьга Г. Пісні та романси українських радянських поетів. 1917-1957. Упоряд., вступ. ст. і приміт. Г.А. Нудьги; Редкол.: М.П. Бажан та ін. Київ: Рад. письменник, 1958. 422 с.
14. Нудьга Г. Пісні та романси українських радянських поетів. 1917-1957. Упоряд., вступ. ст. і приміт. Г.А. Нудьги; Редкол.: М.П. Бажан та ін. Київ: Рад. письменник, 1960. 411 с.
15. Нудьга Г. Українська балада: Антологія. Київ: Рад. письменник, 1964. 560 с.
16. Нудьга Г. Українська балада (З теорії та історії жанру). Київ: Дніпро, 1970. 260 с.
17. Нудьга Г. Українська дума і пісня в світі. У 2-х кн. Кн. 1. Львів: Ін-т народознавства НАН України, 1997. 424 с.
18. Нудьга Г. Українська дума і пісня в світі: У 2-х кн. Кн. 2. Львів: Ін-т народознавства НАН України, 1998. Кн. 2. 512 с.
19. Нудьга Г. Українська народна сатира і гумор. Львів : Кн.-журн. вид-во, 1957. 288 с.
20. Нудьга Г. Українська народна сатира і гумор. Вид. 2-е, доп. Львів: Кн.-журн. вид-во, 1959. 282 с.
21. Нудьга Г. Українські пародії. Київ: Вид-во АН УРСР, 1963. 416 с.
22. Нудьга Г. Чумацькі пісні. Київ: Муз. Україна, 1969. 255 с.
23. Стойко С. Спогади про Григорія Нудьгу (деякі аспекти співпраці з ученим). Вісник Львівського університету. Серія філологічна. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2010. Вип. 43. С. 7-12.

Abstract. *The article reviews the main folkloristic interests of the authoritative Ukrainian folklorist of the 20th century, H. Nudyga. An analysis of the priority areas of folkloristic scientific interests of the scientist was carried out: issues of the theory and poetics of the folklore genre, the interaction of folklore and literature at different levels of the artistic text, the transformation of ethnic folklore material in a foreign environment, the issue of the origin, evolution and spread of Ukrainian song, дума and other genres in Ukrainian and the non-Ukrainian spiritual continuum, the peculiarities of Ukrainian melos, the influence of Ukrainian ethnomelody on the development of the world song tradition, etc.*

Key words: *folklore, literary studies, thought, song, legend, ballad, folklore genres, songs of literary origin, romances, parody, satire and humor, Chumat songs, Cossack songs.*

Стаття відправлена: 20.04.2024 р.

© Коломицева М.О.